

Slaget om England

Kommentarer til MGM-filmen ”Slaget om England” (Battle of Britain) fra 1969.

Filmen er instrueret af Guy Hamilton og produceret af Harry Saltzman. Den har Sir Laurence Olivier i hovedrollen som Air Chief Marshal Dowding. Filmens tekniske indhold er baseret på Derek Wood og Derek Dempsters omfattende bog ”The Narrow Margin” fra 1961. Bogen har forord af Dowding.

De fleste udescener i filmen er af praktiske årsager indspillet i Spanien. Det spanske flyvevåben havde stadigvæk eksemplarer af tyske jagerfly og bombefly i 1960’erne. Den dengang 86-årige Air Chief Marshal Dowding overværede en del af indspilningerne af filmen, og den tyske General der Jagdflieger Galland fra Battle of Britain i 1940 var blandt filmproducentens rådgiverne.

Filmen havde premiere i London den 15. september 1969 (Battle of Britain Day).

Mine kommentarer er baseret dels på kendsgerninger dels på et konsensus af skriftlige militærhistoriske vurderinger op til 2009. Ref.: Se evt. www.battleofbritain.dk/noter.htm.

Filmen er ikke en dokumentarfilm. Det er en underholdningsfilm, der giver en rimeligt korrekt billede af situationen omkring Battle of Britain. Ud over den umiddelbare handling rummer filmen en masse budskaber, som det falder uden for denne gennemgang at komme ind på. Bemærkelsesværdigt ved filmen er den engagerende måde, den beskriver krigens virkelighed uden at ty til helte dyrkelse.

Nedenfor beskrives filmen kort. Den består af 18 aspekter/seancer af Battle of Britain i 1940.

Angående troværdigheden: Som underholdningsfilm giver filmen overordnet set et troværdigt billede af situationerne. Rent dokumentarisk er der flere unøjagtigheder i forhold til de historiske kendsgerninger, men ikke noget, der - igen overordnet set - giver et forkert billede af, hvad der skete. Unøjagtighederne er, så vidt jeg kan se, medtaget for ikke at gøre filmen alt for lang og detaljeret.

De meget voldsomme scener på flyvestationerne, i luften og i London er **ikke** overdrevne. Knap 500 af Fighter Commands piloter bliver dræbt under luftkampene i Battle of Britain.

Mest anvendte fly i Battle of Britain august/september 1940

For hele Fighter Command FC	For Luftwaffe Luftflotte 2 & 3
Jagere i alt ca. 600 operationsklare jagere til at dække hele England, fordelt på typerne:	Jagere i alt ca. 700 Me 109 jagere klar i Luftflotte 2 & 3 nær Den Engelske Kanal
Spitfire matcher Me 109 i luftkampe - slank og stilfuld - udstyret med 8 maskingeværer	Me 109 matcher Spitfire i luftkampe - mere kantet at se på - 4 kraftige maskingeværer
Hurricane kortere og mere buttet – udstyret med 8 maskingeværer	Bombefly: dagligt i alt ca. 1900 bombefly til disposition fordelt på typerne:
Hurricane var langsommere end Spitfire i luftkampe; anvendtes derfor til at jage de tyske bombefly, mens Spitfire flyene tog kampene med de tyske Me 109 jagerfly. Det var Hurricane flyene der skød flest tyske fly ned i Battle of Britain.	Ju 87 Stuka langsomt enmotors fly til præcisions-bombning fra lav højde
Engelske bombefly: Fighter Command havde ingen bombefly. Engelske bombefly deltog ikke i selve Battle of Britain.	Me 110 hurtigt tomotorers jagerfly til bombning mod et enkelt mål fra lav højde
	Ju 88 tomotorers fly til områdebombning fra stor højde, bombelast ca. 2 tons
	He 111 tomotorers fly til områdebombning fra stor højde, bombelast 2 tons
	Do 17 tomotorers fly til områdebombning fra stor højde, bombelast 1 tons

De vigtigste ledere i Slaget om England (Battle of Britain) var:

Fighter Command FC

Chef for FC: Air Chief Marshal Hugh **Dowding**

Group 11: Air Vice-Marshal Keith **Park**

Andre ledere: www.battleofbritain.dk/lederneuk.htm

Luftwaffe

Chef: Reichsmarschall Herman Göring

Luftflotte 2 :Gen.feldmarschall Albert **Kesselring**

Andre ledere: www.battleofbritain.dk/ledernety.htm

Filmen varer ca. 2 timer (125 minutter). **Starttiden for hver sekvens er angivet i minutter fra starten.**

Filmens indledning

1. (000 min) Historien starter i **Frankrig**, hvor det engelske forsvarsministerium har beordret en stor del af Fighter Commands **Hurricane** eskadriller til at hjælpe franskmændene med at standse den tyske fremmarch i maj 1940. Overflytningen af eskadriller til Frankrig er sket imod Dowdings vilje. Fighter Commands fly bliver på grund af tyskernes hurtige fremrykning tvunget til at flytte til nye baser hele tiden, lider store tab, og kan ikke hjælpe franskmændene effektivt. Resultatet er, at Dowding mister mange af de piloter og fly, han skal bruge til at forsvare England med. Se evt. www.battleofbritain.dk/dunkerque.htm

2. (005 min) Resultatet er **Dowdings brev** til forsvarsministeriet. Brevet er skrevet så snedigt, at det ikke direkte fornærmer nogen, og at det naturligvis ikke kan besvares. Få dage efter bliver de fleste af Fighter Commands eskadriller trukket hjem til England igen. Ved en kraftanstrengelse lykkedes det Fighter Command at få 51 eskadriller gjort klar inden Luftwaffe angriber England i juli 1940. Brevet er nu opbevaret på RAF's akademi i Cranwell . www.battleofbritain1940.net/document-7.html Selve scenen er fiktiv. Dowding blev ikke kaldt til møde i luftforsvarsministeriet på grund af brevet.

3. (007 min) **Dunkerque den 4. juni 1940.** Den engelske hær er blevet evakueret fra Dunkerque i Frankrig tilbage til England. Frankrig underskriver en fredsftale med Tyskland den 22. juni 1940, og England er fra den dag alene i krig med Tyskland. **Slaget om England kan begynde**, her for Luftwaffe .

Filmen starter

Filmen viser først nogle paradescener, der ikke er usædvanlige indenfor militæret, når en øverstbefalende har meldt sin ankomst. Her får Luftwaffes Luftflotte 2 i det nordvestlige Frankrig besøg af Generalfeldmarschall Milch, Görings næstkommanderende, der kommer som generalinspektør. Chefen for Luftwaffe - Göring - elskede den slags, de engelske chefer Dowding og Park brød sig ikke om den slags. Park ses et par gange i filmen ankomme på uanmeldt besøg iført hvid overall!

4. (012 min) **Hitler er egentlig ikke interesseret i at fortsætte krigen med England.** Han har ikke noget udestående med England. Hitlers interesser ligger på det europæiske kontinent og især i Østeuropa. England står alene, og vil ikke være i stand til alene at starte et angreb på Tyskland.. Der er også kræfter i England, der gerne ser en fredsftale med Tyskland frem for en fortsættelse af krigen. Begge parter har "fredsfølere" ude, men Englands premierminister Churchill ønsker ikke nogen fredaftale med Tyskland. Filmen viser en fiktiv tysk fredsføler via den engelske ambassadør i Schweiz.

5. (016 min) Historien fortsætter på en **engelsk flyvestation i Sydøstengland** i juli/august 1940, og viser et af Fighter Commands problemer: Manglen på trænede piloter efter kampene i Frankrig. En ny mand ankommer i sin Spitfire. Piloternes træning står i grel modsætning til det omhyggeligt opbyggede og velfungerende kampløsløsesystem for luftforsvaret af England. **Se sidste side.**

- 6.** (021 min) Historien springer til en af **Luftwaffes flyvestationer i det nordvestlige Frankrig** ved Kanalkysten. Luftwaffe er klar til at gå til angreb på England. Generalinspektør Milch kommer på besøg.
- 7.** (022 min) Ministeren for luftforsvaret diskuterer situationen for England med Dowding
- 8.** (024 min) Et **privat intermezzo** mellem mand og kone, der begge er officerer. Manden bliver forflyttet til Skotland, hun vil blive i sin stilling i Sydengland. Der blev i England lagt hårdt pres på unge kvinder for at melde sig til tjeneste i forsvaret. Under intermezzoet får vi et indblik i træningen af det engelske hjemmeforsvar, der manglede geværer.
- 9.** (027 min) En engelsk pilot er blevet skudt ned over Kanalen under prøveflyvning til stor irritation for **Park**, som netop kommer på uanmeldt besøg på hans flyvestation. Park tillader ikke prøveflyvninger over Kanalen på grund af faren for at erfarne piloter bliver skudt ned unødigt..
- 10.** (030 min) Den 12. august 1940. **Det første større angreb på engelske radarstationer og flyvestationer** af tyske bombefly eskorteret af jagerfly. Seks radarstationer blev angrebet, en af dem sat ud af kraft. Fem flyvestationer blev angrebet, en af dem – Hawkinge – blev sat ud af kraft til næste morgen. Fighter Command sender sine eskadriller i området op til modangreb, og meget heftige luftkampe opstår. 22 af Fighter Commands jagere bliver skudt ned den dag, mens Luftwaffe mistede 35 fly. De kraftige bombeangreb på flyvestationerne krævede mange dræbte blandt jordpersonellet – såvel mænd som kvinder. **Det ser alt sammen meget dramatisk ud på filmen, men det er realistisk nok.** Flyvestationerne skal fungere selv under angreb. Fighter Commands egne fly kommer tilbage fra luftkampe, og de skal på få minutter have brændstof påfyldt og klargøres til nye luftkampe. På flyvestationerne skal lederne ustandselig have deres oversigtskort opdateret ved hjælp af radiokontakt til flyene og telefonkontakt til Parks hovedkvarter i Uxbridge. Kun når bomberne falder lige i nærheden, må alle springe for livet og søge dækning bag de opstillede sandsække.
- 11.** (051 min) I den tro, at alle Fighter Commands jagerfly er trukket ned til Sydengland for at forsvare Kanalkysten og London området, **planlægger Luftwaffe den 15. august 1940 to samtidige angreb.** Et fra det nordvestlige Frankrig mod det sydøstlige England og et fra Norge og Danmark mod det nordlige England. Da Luftwaffe ikke forventede at møde Fighter Commands jagere i Nordengland, blev bombeflyene fra Norge og Danmark sendt af sted uden jagerbeskyttelse. Til Luftwaffes store overraskelse havde Fighter Command jagere i Nordengland, og angrebet fra Norge og Danmark blev derfor en fiasko.
- 12.** (057 min) **Manglen på trænede piloter er desperat.** Dowding prøver at skaffe trænede piloter fra andre dele af flyvevåbnet, og det kommer på tale at lade det store antal polske og tjekkiske piloter, som er flygtet til England, indgå i styrken trods sprogvanskeligheder. Tyskernes angreb intensiveres, og skaderne på flyvestationerne bliver mere og mere omfattende. **Park** må rekvirere assistance fra andre Groups især Group 12 i Midtengland til at patruljere over deres flyvestationer, mens Parks egne fly er i luften. **Leigh-Mallory** fra Group 12 leverer ikke den ønskede assistance. Park klager til Dowding. Scenen med Park og Leigh-Mallory til møde hos Dowding er fiktiv. **Dowding griber ikke ind i denne strid!** Der er ingen forklaring på hans manglende indgriben at finde nogen steder. Kun gisninger, som det fører for vidt at komme ind på her.
- 13.** (075 min) **Tyske bombefly angriber selve London** (en fejltagelse?), trods Hitlers ordre om kun at angribe selve London, hvis han giver ordre til det. Churchill beordrer Bomber Command til at kaste bomber over Berlin som gengæld. Begge bombeangrebene bevirker kun minimale skader. Men for Hitler var det et enormt prestigetab, at Berlin blev bombet. Han svarer derfor igen med at give ordre til massive terrorbombeangreb på London. Det første massive angreb er den 7. september 1940. Ved dette angreb kom næsten alle tyske bombefly igennem til London uden at møde Fighter Commands jagere. Park havde

ikke ventet et angreb på London, og han havde disponeret jagerflyene til at forsvare flyvestationerne. De tyske bombefly havde skiftet kurs et par gange undervejs, så først da det var for sent at omdirigere Fighter Commands jagerfly, blev Park klar over fejltagelsen.

14. (093 min) Den første **polske** eskadrille bliver godkendt til at deltage i luftkampene. Umiddelbart efter bliver en anden polsk eskadrille, en canadisk eskadrille og en tjekkisk eskadrille godkendt. Det var en polsk pilot, der skød flest tyske fly ned (17) under Battle of Britain.

15. (096 min) Under en samtale med Dowding erkender Park (ligesom Churchill også gjorde det), at det var **en fordel, at Luftwaffe skiftede deres angrebsmål fra flyvestationerne til London.**

Flyvestationerne, som havde lidt svært under angrebene i hele august måned, trængte til nogle dage uden angreb for at blive fuldt operationsklare igen. Havde Luftwaffe fortsat deres kraftige angreb mod flyvestationerne, ville det have tvunget Fighter Command til at flytte alle fly nordpå. Derved ville Luftwaffe have opnået bedre kontrol med luftrummet over det sydligste England. Natangrebene over London og andre byer kunne Fighter Command ikke gøre noget ved; Fighter Commands jagerfly kunne i 1940 simpelthen ikke finde de tyske bombefly i mørket.

16. (097 min) Luftwaffe fortsætter deres massive bombeangreb mod London. Men da Fighter Command nu kender målet for Luftwaffes bombefly, kan de bedre koncentrere indsatsen af deres jagerfly mod Luftwaffes bombefly. **Tabene af bombefly bliver derfor for store for Luftwaffe.** Göring beordrede nu jagerflyene til at flyve tæt sammen med bombeflyene, selv om dette vil mindske jagerflyenes kampmuligheder på grund af den lavere hastighed. Luftwaffes jagerfly havde kun brændstof nok til 15 minutters luftkamp over London området.

17. (110 min) **15. september 1940.** Sidste massive dagangreb mod London under Battle of Britain. En scene er fra Group 11's kontrolrum. Churchill er på besøg for at følge kampene (ses ikke i nærbillede). Park har netop fortalt Churchill at Fighter Command har sat alle ressourcer ind (det var ikke tilfældet).

18. (120 min) **Dagen derpå.** Radarstationerne kan ikke opfange ekkoer fra nogen angribende fly, oversigtskortet i kontrolrummet er tomt for markeringer, pigerne sidder og døser hen, piloterne gør det samme på flyvestationerne. Kampen er "vundet" – men det vidste man ikke i England før langt senere. Hitler havde opgivet invasionen af England i denne omgang, og den tyske hær blev trukket tilbage fra kanalhavnene. Luftwaffe fortsatte med sporadiske angreb mod udvalgte mål i England fx flyvemaskinfabrikkerne. Terrorbombeangrebene mod London og andre engelske byer fortsatte, men kun om natten, hvor Fighter Command ikke kunne finde bombeflyene i mørket. Det kunne FC først med specielle jagere udstyret med radar fra sommeren 1941, men da havde Luftwaffe også indstillet terrorbombningerne. Se evt. www.battleofbritain.dk/blitzen.htm

Generelt om filmen: Filmen giver generelt set et udmærket indtryk af situationen i England under Battle of Britain i august og september 1940. Situationerne er meget realistiske. Den DVD version af filmen, disse kommentarer er baseret på, havde en noget mangelfuld oversættelse med enkelte deciderede oversætterfejl i de danske undertekster. Er du rimelig god til engelsk, så drop underteksterne. Til sidst – det er **ikke** en dokumentarfilm – det er en spillefilm, der giver en rimelig korrekt billede af Battle of Britain.

2009-12-03 Leif Olsen mail: leif.olsen@battleofbritain.dk Tjek <http://www.battleofbritain.dk>

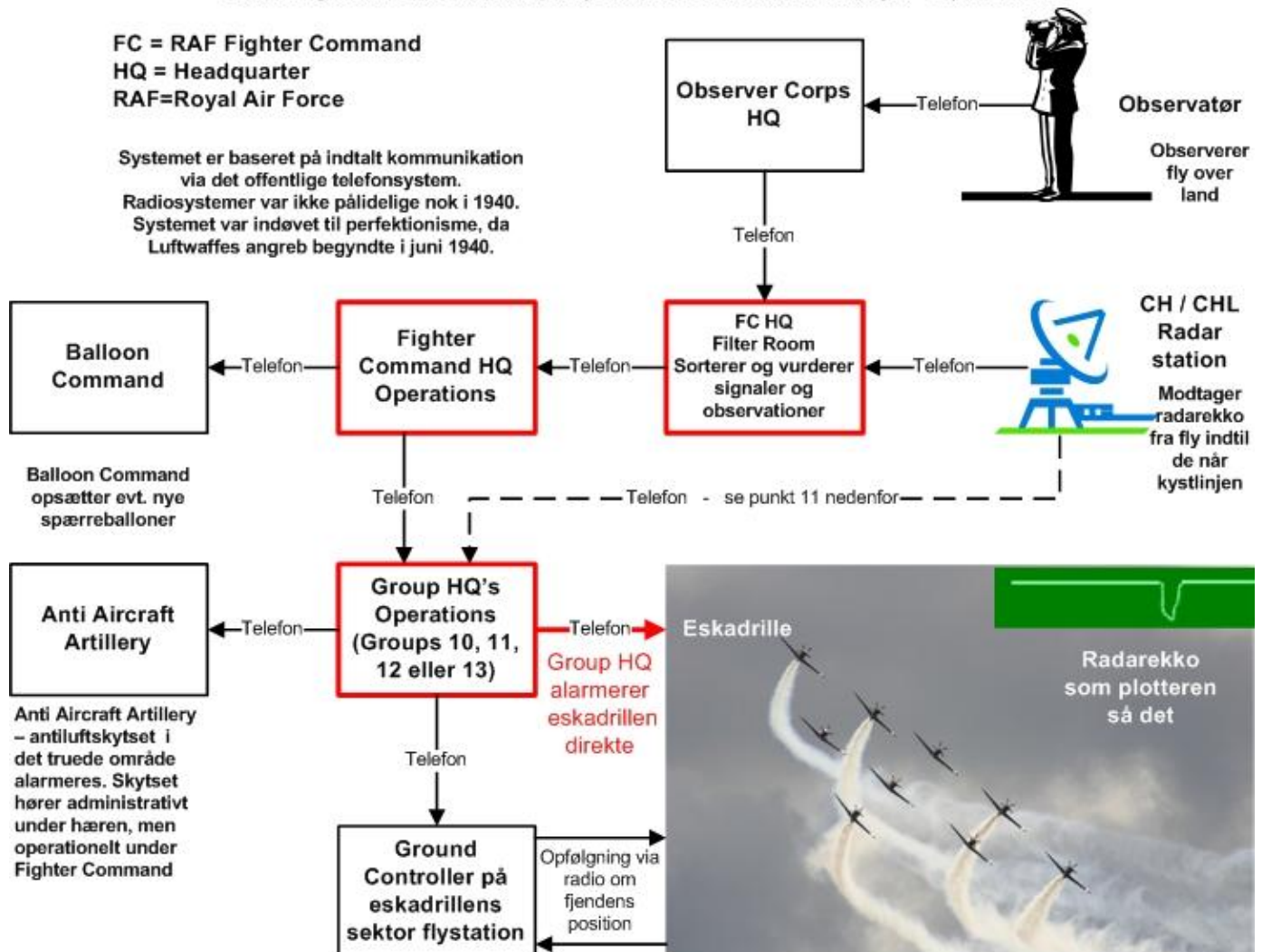
Battle of Britain 1940 - fra radarekko til modangreb

The Dowding System

Der foretages mindre modifikationer til systemet i løbet af Battle of Britain juli – september 1940

FC = RAF Fighter Command
 HQ = Headquarter
 RAF=Royal Air Force

Systemet er baseret på indtalt kommunikation via det offentlige telefonsystem. Radiosystemer var ikke pålidelige nok i 1940. Systemet var indøvet til perfektionisme, da Luftwaffes angreb begyndte i juni 1940.

1. Et radarekko modtages på en af Chain Home eller Chain Home Low radarstationerne langs kysterne.
2. Stationen fastslår ekkoets koordinater, hvilken omtrentlig højde ekkoet stammer fra og ekkoets styrke (ekkoets styrke og form antyder hvor mange fly, der flyver tæt sammen).
3. Informationerne indtelefoneres til FC HQ Filter Room.
4. Filter Room afgør, om signalet kommer fra et fjendtligt fly ved at sammenligne positionerne med egne flys positioner.
5. Information om signalet sendes til det pågældende Group HQ. England er inddelt i fire Groups: 10, 11, 12, 13
6. Det pågældende Group HQ beslutter hvordan, der skal reageres på signalet.
7. Hvis Group HQ vælger at sende fly til modangreb, alarmeres den pågældende eskadrille direkte pr. telefon.
8. Group HQ sender samtidig informationen videre til eskadrillens sektor flyvestations Ground Controller.
9. Når den pågældende eskadrille er kommet i luften, overtager Ground Controlleren kommandoen over eskadrillen. Ved hjælp af ny information fra Group HQ leder han den mod de fjendtlige fly via radio.
10. Så snart eskadrillen kan se de fjendtlige fly, overtager lederen af eskadrillen kommandoen og indleder modangrebet.
11. For ikke at sinke signaler, der måtte være meget vigtige for et Group HQ, sendes informationer om signalet samtidigt direkte til det pågældende Group HQ. Især for Group 11 er dette meget vigtigt.
12. Så snart fly kommer ind over kystlinjen registrerer observatørkorpset - i det omfang, det er muligt - antal, flytyper, flyvehøjde og flyveretning og indtelefonerer informationerne til Observer Corps HQ.
13. Observer Corps HQ koordinerer informationen fra observatørerne, og videregiver den til FC HQ Filter Room.

Fra hjemmesiden www.battleofbritain.dk